

УДК 35.073.526

Штупун М. – ст. гр. ОА-042

Чернігівський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПОМИЛОК ТА ШАХРАЙСТВА В АУДИТІ

Науковий керівник: викладач Петраков Я.В.

Все частіше в пресі з'являється інформація про шахрайства та махінації великих підприємств з метою приховування прибутків від податківців та підвищення привабливості компанії для акціонерів, та велику увагу приділяють аудиторам, які перевіряли ці компанії. Але перед аудитором постає наступна проблема – як точніше дослідити: чи спричинила помилка некваліфікованого персоналу кризові ситуації на підприємстві або це навмисне маніпулювання статтями доходів та витрат вищим управлінським персоналом компанії.

Згідно МСА 240 термін "помилка" означає ненавмисне викривлення в фінансовій звітності, включаючи пропуск суми або розкриття, наприклад: невірне облікове твердження, зроблене внаслідок пропуску або невірної інтерпретації фактів та термін "шахрайство" означає навмисні дії однієї особи або декількох осіб серед управлінського та найвищого управлінського персоналу, найманих працівників або третьої сторони, при яких застосовується омана для отримання нечесної або незаконної переваги. Залежно від періодичності помилка у фінансовій звітності може бути випадковою (арифметичні, облікові та інше), але на відміну від помилки, шахрайство може мати повторюваний характер (неправдива фінансова звітність, незаконне привласнення активів). Також слід зазначити, що помилка може мати повторювальний характер, наприклад класифікаційна помилка або щодо тверджень у звітах, так і шахрайство може мати одиничний характер, тому кількісне визначення обох понять мають різні критерії оцінки. Аудитори не визначають юридично, чи шахрайство дійсно було, тому перед аудитором постає ряд етичних загроз: чесності; об'єктивності; конфіденційність інформації, незалежності.

Якщо в результаті викривлення, що є результатом шахрайства чи підозрюваного шахрайства, аудитор стикається з винятковими обставинами, які ставлять під сумнів можливість продовження виконання аудиторської перевірки, аудитор повинен: 1) розглянути питання професійної та юридичної відповідальності за обставин, що склались, включаючи те, чи існує вимога до аудитора сповістити про це особу (осіб), які замовили аудит, або, у деяких випадках, регуляторні органи; 2) розглянути можливість відмови від виконання завдання.

Проведене дослідження проблеми ідентифікації помилки та шахрайства в аудиті виявило ряд проблем, які потребують вирішення: 1) тонка межа щодо визначення помилки або шахрайства в аудиті; 2) збільшення етичних загроз аудиторів; 3) неадекватне сутності та змісту розуміння функціонального призначення аудиту його основними користувачами, що обумовлює тиск на виконавців та суттєво збільшує ризики їх незалежності.

Для вирішення основної проблеми ідентифікації помилки або шахрайства не можливо надати чітких процедур щодо їх визначення та залежать від конкретних обставин, що склалися, тому перелік процедур можуть бути: 1) зміна аудиторського підходу в поточному році; 2) тестування генерованих комп'ютером записів та операцій; 3) отримання підтвердження конкретних умов угод від третіх сторін; 4) отримання свідoctв, що контракти виконуються у відповідності до їх умов; 5) та інше.